

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **P. J.**

skazanego z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 8 maja 2025 r.

na posiedzeniu bez udziału stron

wniosku obrońcy

o wyłączenie SSN Antoniego Bojańczyka od udziału w sprawie dotyczącej rozpoznania wniosku o wyłączenie od udziału w sprawie SSN Igora Zgolińskiego

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

postanowił:

wniosek obrońcy o wyłączenie SSN Antoniego Bojańczyka od udziału w sprawie dotyczącej rozpoznania wniosku o wyłączenie od udziału w sprawie kasacyjnej SSN Igora Zgolińskiego pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Przedmiotem rozpoznania sprawy o sygn. akt III KK 439/23 są trzy kasacje obrońców P. J. oraz kasacja wywiedziona przez Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 stycznia 2023 roku, sygn. II AKA 252/19, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 22 marca 2019 roku, sygn. VI K 101/17. Obecnie sprawa ta przydzielona pozostaje do referatu sędziego Sądu Najwyższego Igora Zgolińskiego. Pismem z dnia 13 marca 2025

roku jeden z obrońców P. J., adw. I. B., wniosła o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Igora Zgolińskiego od udziału w sprawie.

Do rozpoznania powyższego wniosku wyznaczono zgodnie z kolejnością alfabetyczną sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka. Pismem z dnia 9 kwietnia 2025 roku obrońca skazanego wniosła o wyłączenie tego sędziego od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Igora Zgolińskiego. Argumentując swój wniosek obrońca poprzestała wyłącznie na wyeksponowaniu kwestii systemowych dotyczących powołania SSN Antoniego Bojańczyka na urząd sędziego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek w aktualnym stanie procesowym należy uznać za niedopuszczalny z mocy ustawy, co skutkować musi pozostawieniem go bez rozpoznania.

Na wstępie należy podkreślić, że przedstawione przez obrońcę okoliczności nie mogły zostać rozpoznane w trybie 41 § 1 k.p.k. Powyższe stanowisko wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19, gdzie wskazano, iż art. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Niezależnie od powyższego, w orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie podkreśla się również, że wątpliwość co do bezstronności sędziego nie może być wywodzona z samych kwestii ustrojowych związanych z jego powołaniem i to niezależnie od tego w jakim okresie i z jakimi ułomnościami w procedurze nominacyjnej doszło to tego powołania (zob. m. in. postanowienie SN z dnia 21 czerwca 2023 r., IV KK 460/19, LEX nr 3598209; postanowienie SN z dnia 31 października 2023 r., V KK 358/23, LEX nr 3621120). Podnoszone zarzuty nie

mogą mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do całych grup powołanych sędziów (postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22, LEX nr 3600648).

Także z brzmienia art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 622; dalej ustawa o SN), dodanego ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259) wynika, że okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Zresztą, skoro ustawa o SN w sposób szczególny reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu (vide art. 29 ustawy o SN), to w tym zakresie stanowi ona *lex specialis* w stosunku do art. 41 § 1 k.p.k., wyłączając możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2023 r., V KK 485/21, LEX nr 3519734, zbiory SN).

Konsekwencją tego stanu rzeczy jest konieczność uznania, iż niedopuszczalne jest zastosowanie art. 41 § 1 k.p.k. w sytuacji, gdy z treści wniosku o wyłączenie sędziego wynika, że dotyczy on wyłącznie kwestii przewidzianych w art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym, a tak właśnie jest w niniejszej sprawie. Podstawę wniosku stanowiły tu bowiem wyłącznie okoliczności dotyczące powołania SSN Antoniego Bojańczyka, *de facto* związane li tylko z organem o to wnioskującym, a więc Krajową Radą Sądownictwa, w składzie ukształtowanym zgodnie z ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz. U. poz. 3).

Z powyższych względów, jako że wniosek obrońcy był niedopuszczalny do procedowania w trybie przewidzianym przez art. 41 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy pozostawił go bez rozpoznania.

Pokrótkie dodatkowo należy wskazać, że całkowicie niezasadne było także twierdzenie obrońcy jakoby udział w rozpoznaniu rzeczzonego wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka naruszał zasadę *nemo iudex in causa sua*. Prawnokarny fundament tejże zasady znajduje swe odbicie w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. i podlega rozpoznaniu z urzędu. Przesłanka ta dotyczy takiej sprawy,

której przedmiotem jest rozstrzygnięcie o prawach i obowiązkach, także w sferze cywilnoprawnej, ale ma ona miejsce wówczas, gdy sędzia uczestniczy w procesie karnym w charakterze strony (zarówno biernej, jak i czynnej), albo quasi-strony. To w tych bowiem przypadkach *ex definitione* ma on interes prawny w korzystnym dla siebie rozstrzygnięciu o przedmiocie procesu. Chodzi tu o sprawę, która wprost ma związek z osobą sędziego i którą sędzia jest osobiście zainteresowany. Związek sędziego ze sprawą zgodnie z omawianą normą musi mieć przy tym charakter bezpośredni.

W uwarunkowaniach badanej sprawy orzekanie przez SSN Antoniego Bojańczyka nie może doprowadzić do złamania zasady *nemo iudex in causa sua*, albowiem nie orzeka on „we własnej sprawie”. Przedmiot postępowania wyłączeniowego nie stanowi „jego sprawy”, a jego udział w wydaniu orzeczenia w żaden sposób nie będzie miał wpływu na sferę jego własnych uprawnień lub obowiązków prawnych. Wykładnia językowa przepisu art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. wskazuje, że chodzi tu o sprawę, która wprost ma związek z osobą sędziego, której rozstrzygnięciem sędzia jest osobiście zainteresowany. Zwrot bezpośrednio, którym posługuje się powołany przepis oznacza, że pomiędzy sprawą określonego sędziego, a jego osobą, nie ma ogniw pośrednich (zob. postanowienia SN z dni: 30 listopada 2023 r., I ZO 75/24, LEX nr 3729745; 4 września 2024 r., I ZO 144/24, LEX nr 3753408). Takie działanie mogłoby doprowadzić do odsunięcia od orzekania znacznej liczby sędziów, a tym samym do wpływania na skład sądu i na treść orzeczenia.

Przypomnieć wnioskodawcy należy, iż jednostka nie posiada prawa wyboru sądu, który orzekałby w jej sprawie, gdyż właściwość sądu określa ustawa (orzeczenie *Posokhov v. Rosja* z 4 marca 2003 r., skarga nr 63486/00, § 37). Celem określonego w art. 6 ust. 1 EKPCz sformułowania „ustanowiony ustawą” jest zapewnienie, aby organizacja systemu sądowniczego nie zależała od czyjejkolwiek uznaniowości, ale była regulowana przez prawo wywodzące się z parlamentu. Wymóg legalności sądu z definicji obejmuje jego skład, dlatego zwrot „ustanowiony ustawą” odnosi się nie tylko do podstawy prawnej samego istnienia „sądu”, ale również przestrzegania przezeń konkretnych regulacji odnoszących się do jego funkcjonowania oraz składu orzekającego w konkretnej sprawie (wyrok ETPCz w sprawie *Sokurenko i Strygun przeciwko Ukrainie*, skargi nr 29458/04 i 29465/04).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[J.J.]

[r.g.]